

Mäntyankeroinen (*Bursaphelenchus xylophilus*) Alkuperä ja leviäminen

ERITYISEN
HAITALLINEN

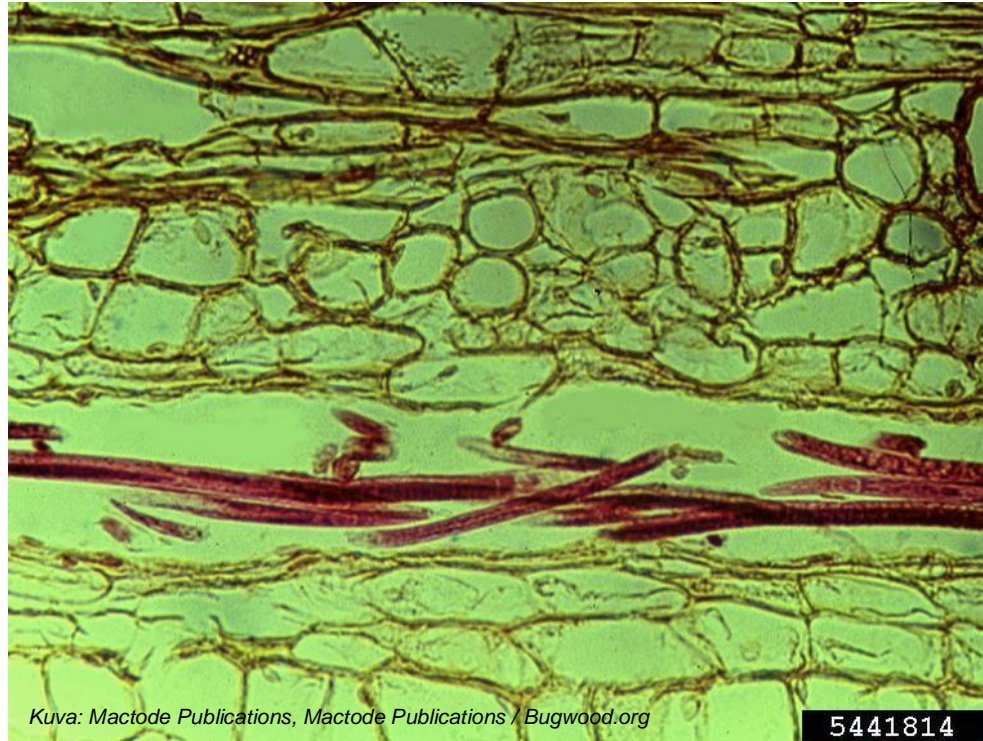
Mäntyankeroinen on lähtöisin Pohjois-Amerikassa, josta se on levinnyt saastuneen puutavaran mukana Itä-Aasiaan ja Eurooppaan. Portugalissa se on jo tuhonnut laajalti mäntymetsiä.

Tunnistaminen

Mäntyankeroinen on pieni, noin millimetrin mittainen sukkulamato, jota on mahdotonta tunnistaa ilman mikroskooppia. Mäntyankeroiset tukkivat lisääntyessään männyn pihkatiehyet ja aiheuttavat siinä lakastumistautia. Samalla puut altistuvat myös monille muille tuhoeliöille.

Mäntyankeroisen saastuttaman männyn neulas joko kellastuvat tai muuttuvat punaruskeiksi. Sairastunut puu muistuttaa hyvin paljon kuivuuteen kuollutta puuta, johon neulaset ovat vielä jääneet kiinni.

Mäntyankeroiset siirtyvät puusta toiseen lähinnä tukkijäärien mukana. Meillä mahdollisia siirtäjähyönteisiä ovat suutari *Monochamus sutor* (kuvassa) ja ranskanrätäli *M. galloprovincialis*.

Kuva: Mactode Publications, Mactode Publications / Bugwood.org

5441814

Kuva: Siga / Wikimedia Commons

Tukkijäärät iskeytyvät lisääntymään vastakuolleisiin tai huonokuntoisiin puihin. Mäntyankeroiset siirtyvät puun sisällä kuoriutuvaan tukkijäärään. Tukkijäärät voivat levittää mäntyankeroista myös syödessään havupuiden nuoria versoja.

Haitat

Mäntyankeroinen on aiheuttanut laajoja metsätuhoja Pohjois-Amerikan, Aasian ja Portugalin havumetsissä, ja se voi elää männynissä myös Suomessa.

Kuva: L.D. Dwinell, USDA Forest Service, Bugwood.org

Torjunta

Mäntyankeroinen leviää havupuutavaran ja havupuisen pakkausmateriaalin mukana. Suomen tulli löytää vuosittain eläviä mäntyankeroisia puutavarasta tai puisesta pakkausmateriaalista. Tämän vuoksi havukasveille ja havupuutavaralle on asetettu erilaisia tuontirajoituksia. Muun muassa riskialueilta tuleva havupuutavara on kuumennettava läpikotaisin +56 asteeseen. Toistaiseksi mäntyankeroinen ei ole levinnyt Suomen luontoon. Mäntyankeroisen torjunta metsästä on erittäin vaikeaa. Ainoa tapa on kaataa ja polttaa saastuneet puut. Mäntyankeroisen varalta on tehty kansallinen kriisivalmiussuunnitelma.

Mäntyankeroinen on vaarallinen kasvintuhooja, jonka esiintymistä epäiltäessä on viipymättä ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirasto Eviraan (kasvinterveys@evira.fi).

Espoon kaupungille havainnot voi ilmoittaa joko kaupungin palautejärjestelmän (<https://easiointi.espoo.fi/eFeedback/>) kautta, sähköpostitse osoitteeseen kaupunkitekniikka@espoo.fi tai soittamalla kaupunkitekniikan keskuksen asiakaspalvelunumeroon: 09 816 25000.

Espoon kaupunki
Kaupunkitekniikan keskus 2017

